

Raganuga BHAKTI czyli dwie ścieżki oddania

Czym jest bhakti

Co to jest bhakti? Kiedy Riszi, taki jak Sanaka Muni, zadawał to pytanie, Gopâl-Tâpani Shruti odpowiedział:

*„bhaktirasya bhajanam tadihâm-utra-upâdhi-nairâsyena
amusmin manah kalpanam- etad-eava hi naishkarmyam.”*

Znaczenie: „*Bhakti* oznacza „służyć Bhagawanowi”. Kiedy jesteśmy wolni od wszelkich materialnych pragnień i angażujemy nasz umysł i wszystkie zmysły w służenie Bhagawanowi, nazywamy to „*bhadźanem*”, a sam *bhadźan* jest „*naishkarmya*”.”

Te słowa *śruti* dowodzą, że *bhadźan* i *naishkarmya* są synonimami. Wyraża prawdę, że kiedy zaczynamy *bhadźan*, niszczone są wszystkie nasze materialne pragnienia, a nasze serce staje się nieskazitelne. Po prostu toniemy w rozkoszowaniu się przyjemnością ze służenia Bhagawanowi czyli *seva-rasą Bhagawana*.

Tâpani *śruti* zdefiniował bhakti i sposób, w jaki bhakti podporządkowuje Śri Kryszeń. Mówi - „*vigyâna-ghana ananda-ghana sachchidânandaika-rase bhakti-yoge tishthati*”.

Znaczenie: „Śri Krysza jest uosobieniem wiedzy. Zostaje objawiony temu kto praktykuje poprzez reguły Bhaktijogi, która jest wieczna, świadoma i szczęśliwa, daje duchowy smak czyli *rasę*”.

Z powyższego stwierdzenia dowiadujemy się trzech rzeczy:

Czym jest bhakti - to wieczna, świadoma i pełna szczęścia duchowy smak *rasę*

Co robi bhakti - objawia Śri Kryszeń, co oznacza, że Krysza znajduje się pod kontrolą bhakti

Oryginalna forma Sri Bhagavana - jest uosobieniem wiedzy

Sri Nârada-Pancha-Râtra mówi -

*“surarshe vihitâ shâstre harim-uddishya yâ kriyâ,
saiva bhaktir-iti prokta taya bhakti parâ bhavet.’*

Znaczenie: „Bhakti obejmuje wszystkie czynności, które wykonujemy, aby służyć Śri Krysźnie. Wykonując te czynności, uzyskujemy najwyższą bhakti zwaną premą.”

Tutaj to oznacza: „wszystkie czynności, które wykonujemy, aby służyć Śri Krysźnie” oznaczają czynności, które Go zadowolają, są to słuchanie, gloryfikowanie itp.

„Bhakti” pochodzi od rdzenia „bhaj”.

bhaj ityesha vai dhâtuh sevâyâm parikirtitah

Znaczenie: „Główne słowo, „bhaj” oznacza, „sevâ”.” - (Garuda Purana) Powinniśmy jednak zauważyć, że jeśli wykonujemy bhadźany z jakimkolwiek innym pragnieniem niż zadowolenie Śri Bhagawana, nie zdobędziemy wiecznej miłości.

Dwa rodzaje bhakti

vaidhī rāgānugā ceti sā dvidhā sādhanābhidhā ||1.2.5||

Polskie tłumaczenie:

Istnieją dwa rodzaje sadhana-bhakti: *vaidhi* i *rāgānuga*.

Czym jest vaidhi bhakti

tatra vaidhī —

[yatra](#) rāgānavāptatvāt pravṛttir upajāyate |

śāsanenaiva śāstrasya sā vaidhī bhaktir ucyate ||1.2.6||

Polskie tłumaczenie:

„Oto definicja *vaidhi-bhakti*: tam, gdzie działania bhakti nie wynikają z osiągnięcia ragi, ale z nauk pism świętych, nazywa się to *vaidhi-bhakti*”.

Raga - smak do bhakti (za Dźiwą Goswamim)

Czym jest raganuga bhakti

*atha rāgānugā — virājanṭīm abhivyaktāṃ vraja-vāsī janādiṣu |
rāgātmikām anusṛtā yā sā rāgānugocyate ||1.2.270||*

Polskie tłumaczenie:

„*Rāgānuga-bhakti* jest zdefiniowana jako ta bhakti, która podąża za przykładem spontanicznej *rāgātmika-bhakti*, która jest charakterystyczna dla mieszkańców Wradży”.

Czym jest rāgātmika-bhakti

rāgānugā-vivekārtham ādau rāgātmikocyate ||1.2.271 ||

Polskie tłumaczenie:

Ay zdefiniować *rāgānuga-bhakti* najpierw zdefiniujmy czym jest *rāgātmika-bhakti*

*iṣṭe svārasikī rāgaḥ paramāviṣṭatā bhavet |
tan-mayī yā bhaved [bhaktiḥ](#) sātra rāgātmikoditā ||1.2.272 ||*

Polskie tłumaczenie:

„Rāga jest definiowana jako spontaniczne, głębokie pragnienie obiektu miłości. Bhakti, która jest napędzana wyłącznie przez takie pragnienie, nazywana jest *rāgātmika-bhakti*”.

sā kāmarūpā sambandha-rūpā ceti bhaved dvidhā ||1.2.273 ||

Polskie tłumaczenie:

„Istnieją dwa rodzaje *rāgātmika-bhakti*: pobudzone przez uczucia małżeńskie (*kāma-rupa*) i napędzane przez inne związki (*sambandha-rupa*)”.

*tathā hi saptame (7.1.29-30) —
kāmad dveṣād bhayāt snehād yathā bhaktyeśvare [manah](#) |
āveśya tad aghaṃ hitvā bahavas tad-gatiṃ gatāḥ ||1.2.274 ||*

Polskie tłumaczenie:

Te dwa rodzaje *ragatmika-bhakti* są zilustrowane w Siódmej Pieśni Bhagawatam [7.1.31]:

„Mój drogi królu Judhisthiro, gopi przez swe pożądliwe pragnienia, Kamsa przez swój strach, Śisupala i inni królowie z zazdrości, Wryszni z Wradży dzięki rodzinnemu związkowi z Kryszną, wy Pandawowie dzięki swemu wielkiemu przywiązaniu do Kryszny, a my, pozostali wielbiciele, dzięki naszej służbie oddania w *vaidhi-bhakti*, otrzymaliśmy łaskę Kryszny. ”

tatra [kāmarūpā](#) —

sā kāmarūpā sambhoga-[trsnām](#) yā nayati svatām |

yad asyām kṛṣṇa-saukhyārtham eva kevalam udyamaḥ ||1.2.283 ||

Polskie tłumaczenie:

Oto definicja *kamarupa-ragatmika-bhakti*: „Ten rodzaj bhakti z pełnym zaabsorbowaniem Ukochanym, który wywołuje wewnętrzne pragnienie związku małżeńskiego z Panem, nazywa się *kamarupa-bhakti*. Nazywa się to bhakti, ponieważ w takim stanie istnieje jedynie pragnienie przyjemności Krysznie. ”

Gopi są doskonałym przykładem kamarupa bhakti

iyam tu vraja-devīṣu suprasiddhā virājate |

āsām prema-viśeṣo'yaṁ prāptaḥ kām api mādhurīm |

tat-tat-krīḍā-nidānatvāt kāma ity ucyate budhaiḥ ||1.2.284 ||

Polskie tłumaczenie:

„Ta bardzo znana *kamarupa-bhakti* pojawia się z blaskiem w kobietach Wradży. Mają szczególny rodzaj premy, który ma szczególną słodycz. Mędrcy nazywają ją *kāma*, ponieważ jest przyczyną różnych miłosnych czynów ”.

Kwalifikacje do Raganuga bhakti

tatra adhikārī —

rāgātmikāika-nisthā ye vraja-vāsi-janādayaḥ |

teṣāṃ bhāvāptaye lubdho bhaved atrādhikāravān ||1.2.291 ||

Polskie tłumaczenie:

„ten kto pragnie mocno [jest chciwy], osiągnięcia wiecznego nastroju, skoncentrowanych jedynie [na Krysznie] Władzawasich [mieszkańców Wradży], ten jest uprawniony do wejścia do raganuga bhakti” – tłum. moje

Zatem żadne pisma i nauki Goswamich z Wryndawany nie wspierają teorii że należy być NAJPIERW czystym czy wyzwolonym (*brahma-bhuta*) aby podjąć **praktykę raganuga bhakti**.

tat-tad-bhāvādi-mādhurye śrute dhīr yad apekṣate |

nātra śāstram na yuktiṃ ca tal-lobhotpatti-lakṣaṇaṃ ||1.2.292 ||

Polskie tłumaczenie:

Dowodem na pojawienie się **tego mocnego pragnienia** – nie zależnego od logiki i instrukcji zawartych w Pismach – jest DOŚWIADCZENIE do pewnego stopnia słodczy miłości [Władzawasich] POPRZEZ SŁUCHANIE O ICH CZYNNOŚCIACH z Pism. – tłum. moje

Jak komentuje Dziwa Goswami poprzez słuchanie z pism takich jak Bhagawatam, w którym punktem kulminacyjnym jest *panća dźniaja* czyli pięć rozdziałów o tańcu rasa (*rasa lila*)

Raga Vartma Candrika 3

vaidhi bhaktir bhavet çāstraà bhaktau cet syät pravartakam

rägānugā syac ced bhaktau lobha eva pravartakau

Polskie tłumaczenie:

Kiedy oddanie jest pobudzone instrukcjami pism zwane jest *vaidhi*, kiedy wynika z posiadania silnego duchowego pragnienia (*lobha*) [podążania za mieszkańcami Wradży] zwane jest raganuga.

Zatem **raganuga bhakti jest sadhana**, praktyką. Na tej praktyce sadhaka przechodzi przez etapy takie jak sraddha, sadhu sanga, bhajana krija itd...**nie jest to prawda że raganuga bhakti pojawia się jako rezultat praktyki vaidhi bhakti**. *Vaidhi bhakti* jest inną praktyką (na której także przechodzi się przez sraddha, sadhu sanga, bhajana krija itd) ale jej rezultatem jest inny rodzaj bhawy (*bhava* – ekstatyczna miłość do Boga) czy premy (*prema*– czysta miłość do Boga).

vaidhi-raganuga-marga-bhedena parikirtitah |
dvividhah khalu bhavo'tra sadhanabhinivesajah || (BRS 1.3.7)

Polskie tłumaczenie:

Ścieżka *vaidhi* i *raganuga* są znane jako dwie oddzielne ścieżki.

Zaangażowanie w obie z nich budzi dwa odmienne rodzaje bhawy (*bhava*, duchowe emocje).

Kamarupa bhakti gopi jest zwana prema

*tathā ca tantrē —
premaiva [gopa](#)-rāmāṇām [kāma](#) ity agamat prathām ||1.2.285||*

Polskie tłumaczenie:

Dlatego w tantrze jest powiedziane: „*Kama-rupa-bhakti* gopi stała się sławna po prostu jako prema”.

Praktyka sadhany raganuga bhakti

*kṛṣṇaṃ smaran janam cāsyā preṣṭhaṃ nija-samīhitam |
tat-tat-kathā-rataś cāsau kuryād vāsam vraje sadā ||1.2.294 ||*

Polskie tłumaczenie:

"Pamiętając o formie Kryszny z Wryndawany i Jego drogich towarzyszach, którzy mają skłonności do służby podobnie do naszych, pogrążając się w słuchaniu związanych z nimi tematów, należy zawsze mieszkać we Wradży."

Bhajana-rahasya-vṛtti:

Proces *rāgānuga-bhakti* polega na tym, że sadhaka powinien pamiętać o swoim ukochanym i czczonym, wiecznie młodzieńczym Nanda-nandanie Krysznie, a także o drogich sakhi, takich jak Rupa Mandźari, którzy posiadają nastrój, który ten sadhaka pielęgnuje. Powinien słuchać opowieści o nich, pozostając mieszkańcem Wradży Śri Nandaradży; to znaczy poprzez fizyczne przebywanie we Wryndawanie, Gowardhanie, Radha-kundzie i innych podobnych miejscach, jeśli jest w stanie to zrobić. A jeśli nie, powinien tam przebywać psychicznie, mentalnie. Miejsca te są nasycone *śṛṅgāra-rasā*, a w bhajanie są bodźcami (*uddipaka*) do duchowego uniesienia (*rasa*) i [wspominania] rozrywek (*lila*). Dlatego Bhaktivinoda Thakura modli się: „*radha-kuta-taṭakuñja-kunira, govardhana-parvata, yāmuna-tira* - okryta winoroślą altana na brzegach Radha-kundy; Wzgórza Govardhana; brzegi Jamuny...”

Tacy sadhakowie powinni pamiętać narracje drogich towarzyszy Kryszny, wielbicieli rasika Wradży, którzy sprzyjają jego bhawie, takich jak Rupa Mandźari i inne sakhi, i powinni im służyć. W ten sposób ich duchowe nastroje zostaną przeniesione do jego serca. Przykładem tego jest Raghunatha dasa Goswami, który pod przewodnictwem Swarupy Damodary i Rupy Goswamiego osiągnął szczyt (służby oddania w miłości miłosnej) (*rasamayī-upasana*) Wradży.

sevā sādḥaka-rūpeṇa siddha-rūpeṇa cātra hi |
tad-[bhāva](#)-lipsunā kāryā [vraja](#)-lokānusārataḥ ||1.2.295||

Polskie tłumaczenie:

siddha rupa deha - jest objawiania przez guru kandydatowi do praktyki raganuga bhakti sadhany i to duchowe ciało rozwija się w trakcie praktyki medytacyjnej więcej szczegółów podaje Gopal Guru Goswami i Visvanatha Cakravarti Thakur

Należy wykonywać swoją służbę w umyśle podążając za przykładem Rupy, Sanatany, Radhy, Lality, Visakhi czy Rupy mandźari

Bhajana-rahasya-vṛtti:

Rāgānuga-bhakti jest spełniane na dwa sposoby:

(1) ciałem zewnętrznym (*sādḥaka-rupa*) i (2) z wewnątrz kontemplowanym ciałem (*siddha-rupa*), które jest odpowiednie do wypełnienia *prema-sewa*, do której aspirujemy. Z ciałem zewnętrznym należy pełnić służbę jak Rupa, Sanatana i inni wybitni Wradźawasi. Z intensywnym pragnieniem zdobycia własnego ukochanego przedmiotu, Krysny, który mieszka we Wradży, oraz uczuciami Jego ukochanych towarzyszy (innymi słowy, ich przywiązaniem do Krysny), należy pełnić służbę w umyśle (*manasi-sewa*), podążając za wiecznymi mieszkańcami Wradży, takimi jak Śri Radha, Lalita, Wiśākha i Rupa mandźari.

Ponieważ niewykwalifikowani ludzie nie są w stanie zrozumieć transcendentalnych czynności i gestów sadhaki, dla ich dobra praktykuje on zasady i przepisy *vaidhi-bhakti* swoim zewnętrznym ciałem. Gdyby tacy niewykwalifikowani ludzie imitowali transcendentalne czynności sadhaki, sam proces bhadźanów stałby się przyczyną ich uwikłania w materialną egzystencję. Nasi poprzedni aćaryowie osobiście przestrzegali zasad i przepisów, aby poinstruować adźatarati sadhaków (*ajatarati-sadhaka*) (tych, którzy nie są na platformie bhawy) i umożliwić im wejście w czystą bhakti.

Znaczenie *vidhimārgi* to praktyka sześćdziesięciu czterech praktyk (kończyn) bhakti, poczynając od *guru-padāśraya* (przyjęcie schronienia lotosowych stóp prawdziwego mistrza duchowego). Podążając w ten sposób za *vidhimārga* i pod wpływem obcowania z bhaktami praktykującymi *rāgamārga*, w sercu manifestuje się intensywna tęsknota za *rāgānuga-bhakti* i osiąga się kwalifikacje, aby wejść na tę ścieżkę. Bhaktiwinoda Thakura potwierdza to w Kalyana-kalpataru: *vidhimārga-rata-jane, svādhīnatā ratna-dāne, rāgamārgē karāna praveśa*.

Śri Radsze i Krysznie Jugala we Wradży należy służyć dzień i noc w swoim duchowym ciele (*siddha-deha*), które zostało objawione dzięki łasce śri guru. Sadhaka, podążając za ukochanymi towarzyszami Śri Kryszny, których kocha w swoim sercu i do których służby rozwinął chciwość (*lobha*), powinien nieustannie służyć młodej Boskiej Parze z zachwyconym sercem. Kierując się nastrojem jednego z towarzyszy Kryszny, który jest wśród Jego sług, przyjaciół, rodziców lub ukochanych i którego usposobienie odpowiada jego własnemu, sadhaka osiąga uczucie do lotosowych stóp Śri Kryszny. To uczucie ma taką samą naturę, jak uczucie towarzysza, za którym podąża. Na tym polega metoda *rāgānuga-bhakti*.

Smarana (pamiętanie) jest główną częścią *rāgānuga-bhakti*. Zgodnie z własnym wewnętrznym nastrojem, smarana, kirtana i inne praktyki oddania powinny być spełniane w związku ze Śri Kryszem, Jego rozrywkami, Jego siedzibą, Jego specyficznymi naturami i Jego ukochanymi towarzyszami. Ponieważ smarana dominuje w *raganuga-bhakti*, niektóre osoby, które wciąż mają anarthy w których sercach jeszcze się nie pojawiło autentyczne przywiązanie do Kryszny, dokonują oszukańczego pokazu samotnego bhadźana. Uważając się za bhaktów raganuga, praktykują to, co nazywają *aṣṭa-kaliya-lila-smarana*.

[...]

Ragamarga-sadhaka zawsze podąża za Wradźawasimi; innymi słowy, podąża za Rupa, Sanataną i Ragunathą daśa i nieustannie praktykuje pokazany przez nich proces bhajana. *Rāgamārga-sadhaka* powinien zawsze przebywać we Vraja. Jeśli to możliwe, powinien tam przebywać fizycznie; inaczej, na pamięć.

Siddha-rupena - dzięki łasce mistrza duchowego sadhaka zyskuje *ekadaśa-bhavy* i pięć daśa. Następnie wykonuje sewa w medytacji, będąc wewnątrznie zaabsorbowanym tymi uczuciami; to znaczy, pozostaje pochłonięty pamięcią o aṣṭa-kālīya-lila.

Ekādaśa-bhāv to:

- (1) *sambandha*, pokrewieństwo,
- (2) *vayasa*, wiek,
- (3) *nāma*, imię,
- (4) *rupa*, forma osobowa,
- (5) *yūtha*, grupa,
- (6) *veśa*, strój,
- (7) *ājñā*, szczegółowe instrukcje,
- (8) *vāsa*, miejsce zamieszkania,
- (9) *sevā*, wyłączna służba,
- (10) *parākāṣṭhā-śvāsa*, najwyższy szczyt boskich uczuć, który jest samym tchnieniem życiowym aspiranta oraz
- (11) *pālya-dāsībhāva*, sentyment służącej.

Pięć das to:

- (1) *śravana-daśa*, stan słuchania;
- (2) *varaṇa-daśā*, etap akceptacji;
- (3) *smaraṇa-daśā*, stan pamiętania;
- (4) *bhāvāpanna-daśā*, stan duchowej ekstazy; i
- (5) *prema-sampatti-daśā*, stan, w którym osiągnany jest największy sukces premy.

Dzięki łasce svarupa-śakti sadhaka otrzymuje ciało duchowe odpowiednie do służby dla Śri Krysny. Sanat-kumara-samhita (184–188) opisuje, w jaki sposób sadhaka praktykujący sadhany w madhurya-rasie jest zawsze zaabsorbowany swoim wewnątrznie kontemplowanym ciałem:

*ātmānaṃ cintayet tatra tāsāṃ madhye manoramām
rūpa-yauvana-sampannām kiśorīm pramadākṛtim
nānā-śilpa-kalābhijñām kṛṣṇa-bhogānurūpiṇīm
prārthitām api kṛṣṇena tato bhoga-parāṇmukhīm
rādhikānucarīm nityaṃ tat-sevana-parāyaṇām
kṛṣṇād apy adhikaṃ prema rādhikāyām prakurvātīm
prīty anudivasam yatnāt tayoh saṅgama-kāriṇīm
tat-sevana-sukhāhlāda-bhāvenāti¹¹-sunirvṛtām
ity ātmānaṃ vicintyaiva tatra sevā samācaret
brāhma-muhūrtam ārabhya yāvat sāntā mahāniśa*

[Sadāśiva powiedział do Śri Narady:] O Narado, kiedy jesteś pośród ukochanych dziewcząt Krysny, które patrzą na Niego jako na swojego kochanka, kontempluj swoją wieczną naturę (*svarupa*) w transcendentalnej krainie Wryndawany w następujący sposób: „Jestem młodą dziewczyną, której

piękna młodzieńcza postać jest pełna szczęścia. Znam wiele sztuk pięknych, które zadowolają Krysznę. Jestem wieczną służącą Śri Radhy, najbardziej ukochanej małżonki Kryszny, i zawsze z radością organizuję Jej spotkanie z Nim. Dlatego nawet jeśli Kryszna błaga mnie o prywatne spotkanie, zrobię wszystko, aby uniknąć tego rodzaju spotkań, ponieważ nie byłoby to dla przyjemności Kryszny, ale dla mojej własnej. Zawsze jestem gotów służyć ukochanej Śrimati Radhice i opiekować się nią, i darzę Śrimati bardziej uczuciem niż Kryszenę. Każdego dnia poświęcam się czule i ostrożnie organizowaniu spotkań pomiędzy Śri Radhą i Kryszeną. Pozostając zaabsorbowany szczęściem służenia Im, zwiększę ich błogość na tym spotkaniu”.

W ten sposób, uważnie kontemplując swoją swarupę, należy nienagannie spełniać *manasi-sewa* w transcendentalnej krainie Wryndawany, od brahma-muhurty aż do północy.

Słowo *siddha-rupena* w tym tekście 7 zostało zdefiniowane przez Dźiwę Goswamiego w następujący sposób: „*antaś cintita abhī ta tat sevopayogi deha* - wewnątrz kontemplowane ciało, które jest odpowiednie do pełnienia upragnionej służby”.

W ten sposób należy pełnić służbę stosownie do pożądanego nastroju i mieć ciało odpowiednie do służenia Śri Kryszenie. Należy służyć z pogrążeniem się w oceanie uczuć ukochanych towarzyszy Kryszny we Wradży, którzy spełniają Jego najskrytsze pragnienia.

Śri Gurudewa, drzewo pragnień bhaktów, sprawia, że *siddhadeha* pojawia się w sercu jego drogiego ucznia, a następnie zapoznaje go z tą *siddhadehą*. Mając pełną wiarę w słowa guru, *sadhaka* wykonuje *bhadźanę* z wiarą (*niṣṭha*) i dzięki łasce *hladini-śakti* w pełni realizuje swój ostateczny stan istnienia. *Sadhaka* następnie całkowicie utożsamia się ze swoją *siddhadehą* i w tej doskonałej formie intensywnie angażuje się w służbę dla swojego najbardziej cenionego Śri Kryszny, zręcznego uczestnika rozrywek (*lila-vilasi*).

Skąd bierze się raganuga bhakti

kr̥ṣṇa-tad-bhakta-kāruṇya-mātra-lābhaika-hetukā |
[puṣṭi](#)-mārgatayā kaiścid iyaṃ rāgānugocyate ||1.2.309 ||

Polskie tłumaczenie:

„Łaska Kryszny i Jego bhaktów jest jedyną przyczyną osiągnięcia *rāgānuga-bhakti*. Niektórzy nazywają ten rodzaj oddania puṣṭi-marga”.

Co prowadzi do praktyki raganuga bhakti

Nazywa się *ajata ruci raganuga bhakti* (Dźiwa Goswami, Bhakti Sandharbha)

Dźiwa Goswami w swojej Bhakti Sandharbhie opisał dwa rodzaje raganuga sadhaków:

1. **Dźataruci [jata-ruci]**: to ci którzy osiągnęli poziom smakowania tej formy medytacji [bhajan] przez 24 godziny na dobę poprzez ciągłe intonowanie, słuchanie, pamiętanie itd
2. **Adźataruci [ajata-ruci]** to którzy jeszcze nie osiągnęli tego poziomu uczuć i smaku.

Zauważ, że tutaj **ruci** oznacza smak, a nie poziom zaawansowania który nazywa się tak samo [sraddha, sadhusanga....ruci...itd].

Większość praktykujących jest tej drugiej kategorii.

Dźiwa Goswami pisze:

“Ci bhaktowie którzy rozwinęli niewielkie zainteresowanie ścieżką raganugabhaktisadhany [*raganuga-bhakti-sadhana*], ale nie posiadają tak głębokiej tęsknoty jak ci którzy są dźataruciraganugami [*jata-ruci-raganugi*],

powinni połączyć zasady ścieżki *vaidhibhakti* z ich praktykami *raganugabhakti*”

Hari Om Tat Sat

Jay Śri Radhe

Kryszna Kirtan

źródła:

Sri Bhakti-rasamrta-sindhu by Rupa Goswami

<https://www.wisdomlib.org/hinduism/book/sri-bhakti-rasamrta-sindhu>

Bhajana-rahasya by Bhaktivinoda

<https://www.wisdomlib.org/hinduism/book/bhajana-rahasya>